

Täysistunto

Keskiviikko 5.5.2021 klo 14.00—20.07

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 ja 351 §:n ja tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.20 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on nyt hallituksen esitys laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 ja 351 §:n ja tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta. Ehdotuksessa siis ehdotetaan, että nykyistä välitystiedon määritelmää ja radioviestinnän luottamuksellisuutta koskevaa sääntelyä jatketaan väliaikaisesti nykyisen kaltaisena kolmella vuodella 21.6.24 asti.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 40 kohdan mukainen välitystiedon määritelmä on muutettu väliaikaisesti tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla. Samalla lisättiin sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin väliaikaisesti 136 §:n 5 ja 6 momentit, joilla laajennettiin oikeutta käsitellä ja hyödyntää radioviestinnän anonymisoituja välitystietoja. Sähköisen viestinnän palvelusta annetun lain 3 §:n 40 kohdan mukaan välitystiedoilla tarkoitetaan oikeus- tai luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaa tietoa, jota käsitellään viestin välittämiseksi, sekä tietoa radioaseman tunnistesta ja radiolähtetimen käyttäjästä sekä tietoa radiolähteyksen alkamisajankohdasta, kestosta ja lähetyspaikasta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 136 §:n 5 momentin mukaan radioviestintää tai sen välitystietoja voi käsitellä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tilastollisesti, jos kyseessä on ensinnäkin pienoismallin tai miehittämättömän aluksen kauko-ohjaukseen liittyvä radioviestintä tai toisekseen päätelaitteen ja langattoman lähiverkon tai matkaviestinverkon välinen radioviestintä yhteyden muodostamista tai ylläpitoa varten. Pykälän 6 momentti rajaa 5 momentissa annettua käsittelyoikeutta, ja sen mukaan radioviestintää tai sen välitystietoja voi käsitellä vain, jos käsittelyssä tai käsittelyn tuloksesta ei voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp

Tätä väliaikaisen sääntelyn jatkamista pidetään tarkoituksenmukaisena, jotta lakia hyödyntävät tahot voivat jatkaa toimintaansa. Tätä sääntelyä valvovalla Traficomilla on tiedossa muutamia toimijoita, jotka ovat soveltaneet ja hyödyntäneet kokeilu- ja kehittämistoiminnassaan radioviestinnän luottamuksellisuutta koskevaa sääntelyä. Tätä on sovellettu ainakin Helsinki-Vantaan lentokentällä, ja sillä on voitu edistää lentoliikenteen turvallisuutta, kun on havainnoitu alueelle saapuvia miehittämättömiä ilma-aluksia. Tarve on tunnistettu myös esimerkiksi kauppakeskuksissa ja rautatieasemilla, joissa liiketoiminnan kehittämiseksi voisi olla hyödyllistä seurata asiakasvirtojen liikkumista alueella.

Samoin esityksessä ehdotetaan, että nykyistä matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinoinnin kieltoa jatketaan nykyisen kaltaisena kolmen vuoden määräajaksi 1.7.24 asti. Tästä matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinoinnin kiellosta on säädetty sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 201 §:ssä, jonka mukaan matkapuhelinliittymää ei saa markkinoida kuluttajalle puhelimitse muuten kuin kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä. Teleyritykset saavat kuitenkin markkinoida matkapuhelinliittymiä omille matkapuhelinasiakkailleen.

Tämän kiellon taustalla ovat havaitut epäterveet ja harhaanjohtavat myyntikäytännöt matkapuhelinliittymän irtisanomistilanteessa. Ongelmat ovat liittyneet ennen kaikkea numeronsiirtoprosessiin, jota ei voida toteuttaa reaaliaikaisesti. Tarve kuluttajien suojaamiselle on edelleen olemassa, sillä nämä numeronsiirtoprosessit ovat pysyneet ennallaan. Kielto on vähentänyt merkittävästi viranomaisille ja teleoperaattoreille osoitettujen asiakasvalitusten määrää.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos, jolla korjataan viittaus tavaramerkkilakiin viittauksella voimassa olevaan tavaramerkkilakiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

17.24 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri Harakka, kiitos tästäkin tarpeellisesta aloitteesta. Olemme ottaneet myös tämän hallituksen esityksen jo liikenne- ja viestintävaliokunnassa ennakkokäsittelyyn. Esityksen tarkoituksena on osaltaan toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisia tavoitteita, joilla panostetaan osaamiseen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomeen.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevalla esityksellä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Käytännössä esityksellä ehdotetaan jatkettavaksi kolmen väliaikaisen säädöksen voimassaoloa. Ensinnäkin esityksellä jatkettaisiin matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinointikieltoa, josta säädettiin ensimmäisen kerran jo vuonna 2012. Nykyinen kielto on voimassa heinäkuun alkuun 2021 saakka, ja sitä ehdotetaan jatkettavaksi samalla lailla kolmella vuodella heinäkuun alkuun 2024 saakka. Kiellon mukaan matkaviestinverkon puhelinliittymää ei saa markkinoida kuluttajalle puhelimitse muuten kuin kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä. Kielto ei kuitenkaan estä teleyrityksiä markkinoimasta omille matkapuhelinasiakkailleen liittyviä.

Matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinoinnin kiellon tarkoitus on puuttua epäterveen kilpailun aiheuttamiin häiriöihin markkinoilla ja ennen kaikkea suojata kuluttajia häiritsevältä markkinoinnilta matkapuhelinliittymän irtisanomistilanteessa. Taustalla tässä kiel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp

lossa ovat 2010-luvun alun aggressiiviset matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinointikampanjat, joilla oli kielteisiä vaikutuksia kuluttajiin ja jotka johtivat lukuisiin kuluttajavalituksiin. Ennen nykyistä sääntelyä kuluttajille oli esimerkiksi päätynyt päällekkäisiä liittymiä ja liittymien toiminnassa oli ilmennyt katkoksia. Säädöksellä on havaittu olleen positiivisia vaikutuksia, joten on hyvä, että sitä jatketaan.

Arvoisa puhemies! Lisäksi esityksellä ehdotetaan jatkettavaksi sähköisen viestinnän palvelulain välitystiedon määritelmän ja radioviestinnän luottamuksellisuutta koskevien säädösten voimassaoloa kolmella vuodella 21.6.2024 asti. Nykyiset säädökset ovat olleet voimassa viisi vuotta. Radioviestinnän anonymisoitujen välitystietojen avulla pystytään mahdollistamaan uudenlaisia liiketoimintamalleja yksityisyydensuojaa vaarantamatta, mikä on erittäin tärkeää. Anonymisoitujen välitystietojen käsittelyä voidaan hyödyntää muun muassa liikkumisesta tehtäviin analyyseihin [Puhemies koputtaa] sekä miehittämättömien ilma-alusten käytön valvontaan. Asiakasvirtojen liikkumisen seuraamiseen tätä teknologiaa [Puhemies: Näin!] voidaan hyödyntää esimerkiksi lentoasemilla ja kauppakeskuksissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Ronkainen.

17.27 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia jälleen kerran esittelystä. Minä itse aina mietin sitä, että kun nämähän ovat kaikki hyvin tarpeellisia, me tiedetään olemassa olevat ongelmat varsinkin tämän puhelinmarkkinoinnin kiellon osalta — se on ollut hyvinkin häiritsevää aikanaan — niin minua vähän mietityttää se, miksi sääntelyä jatketaan väliaikaisesti tai kieltoa jatketaan väliaikaisesti. Osaisiko ministeri kertoa silleen lyhyesti ja ytimekkäästi, miksei tehdä jotain pysyvämpää vaan tehdään vain kolmen vuoden ajalle aina joitain kieltoja? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Harakka, olkaa hyvä.

17.28 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille.

Edustaja Ronkaisen kysymyshän on erittäin aiheellinen. Mietin tätä itsekin, mutta kyllä se yritysten toimintaedellytysten kannalta ja myöskin elinkeinovapauden kannalta on aika raju toimenpide, jos jatkettaisiin täyskieltoa ikään kuin pysyvä. Siksi se on päätetty tehdä määräaikaisena, jotta samalla voidaan myöskin tarkastella sen säännöksen vaikutuksia ajan oloon ja myöskin sitten vielä varmistua siitä, millä tavalla huomioidaan Euroopan unionin lainsäädännön kehitys. Siellä EU:ssahan on valmisteilla sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus, ePrivacy, joka sitten sisältää myöskin puhelinmarkkinointia koskevat yleiset säännökset. Ja näin ollen sitten on varmaankin parasta myöskin Suomen puhelinmarkkinointiin hakea ratkaisua toimiala- ja teknologianeutraalin lainsäädännön keinoilla ja yrittää luoda sellaista lainsäädäntöä, joka olisi kestävä ja selkeä ja johdonmukaista, ja silloin se myöskin pohjautuisi tähän mainittuun viestinnän tietosuoja-asetukseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja keskustelu on... — Ahaa, edustaja Kymäläinen vielä onkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp

17.29 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Todellakin, ministeri tässä vastasi, ja selvennykseksi ja jatkoksi tähän totean, että tämä esitys todellakin linkittyy Euroopan unionissa valmisteilla olevaan sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseen. Tämä asetusta on tehty Euroopan unionissa 2017, ja tämän asetuksen valmistuessa ja voimaan tullessa sillä olisi vaikutusta näihin keskeisiin asioihin, joita tässä nyt kolmen vuoden jatkoajalla pyrimme muuttamaan ja säätelemään.

Tällä siis pyritään vaikuttamaan siihen, ettei tarvitse jälleen voimassa olevaa lakia sitten muuttaa tämän EU-asetuksen ja direktiivin mukaan, koska tällä asetusehdotuksella olisi voimaan tullessaan vaikutuksia digitaalista toimintaa harjoittaviin yrityksiin ja muihin tahoihin. Ja sähköisen viestinnän tietosuojaa koskeva kansallinen säätely uudistuu kokonaisuudessaan, jos tämä Euroopan unionissa oleva asetusta hyväksytään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.